

NOTITIE RENTE 2023

Oktober 2023

1. Inleiding en richtlijnen

1.1 Inleiding

In de notitie Rente 2023 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en ligt het voor de hand de rente-omslag ook te gebruiken voor de rente aan de grondexploitaties. In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening wel een ander rentepercentage worden gehanteerd. Bij kostenverhaal op basis van een overeenkomst kunnen uiteraard ook afspraken worden gemaakt over het verrekenen van rente. De hoogte van het rentepercentage is dan onderdeel van de afspraken in de overeenkomst en kan afwijken van de omslagrente.

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2025. Eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan. Met het verschijnen van deze notitie wordt de eerdere versie (gepubliceerd in 2017) buiten werking gesteld.

Bij rente is ook de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) met onder andere regelgeving over de kasgeldlimiet en renterisiconorm en Regeling schatkistbankieren decentrale overheden van belang. Hiervoor verwijzen wij naar de Handreiking Treasury 2015 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)¹.

2.1 Richtlijnen

Richtlijnen van de Commissie BBV aan gemeenten zijn een belangrijk instrument van de Commissie om de eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV te bevorderen, zoals artikel 75 BBV verlangt. De richtlijnen van de Commissie worden – in navolging van de richtlijnen van de Raad voor de jaarverslaglegging – onderverdeeld naar stellige uitspraken (I.) en aanbevelingen (II.). De betekenis van beide categorieën kan voor de praktijk van de begrotingscyclus inclusief jaarverslaggeving verschillen.

Met stellige uitspraken geeft de Commissie een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat verwacht wordt dat stellige uitspraken worden gevolgd en indien een gemeente toch een afwijkende interpretatie kiest (de gemeente is van oordeel dat in haar specifieke omstandigheden een andere lijn beter past en ook 'BBV-proof' is), zij dit expliciet moet motiveren en kenbaar moet maken bij de begroting en jaarstukken. Bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'. De Commissie BBV spoort gemeenten en provincies aan om deze aanbevelingen te volgen omdat dat naar haar oordeel bijdraagt aan het inzicht in de financiële positie (transparantie). De richtlijnen die de Commissie BBV in deze notitie heeft geformuleerd inzake rente zijn hierna opgenomen. Bij elk van de richtlijnen wordt aangegeven uit welk hoofdstuk en paragraaf van de tekst deze is ontleend.

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/06/25/handreiking-treasury-2015>

Stellige uitspraken

- A. Uit paragraaf 2, ad c2 en c3 van deze notitie:
Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het taakveld Treasury. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is sprake van projectfinanciering.
- B. Uit paragraaf 2, ad d1 en d2 van deze notitie:
Als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken rentedragende financieringsmiddelen.
- C. Uit paragraaf 2, ad e van deze notitie:
De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in Euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa + voorraad gronden die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa + voorraad gronden. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten in Euro's die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten in Euro's die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

- D. Uit paragraaf 2, ad e van deze notitie:
Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. Dit geldt ook voor de rentelasten en -baten van projectfinanciering.

Aanbevelingen

- A. Uit paragraaf 2 van deze notitie:
De commissie BBV adviseert het renteschema uit deze notitie in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.
- B. Uit paragraaf 2, ad d1 en d2 van deze notitie:
Alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden, adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.

2. Toerekening van rente

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten op één post in de begroting op te nemen. Over het wel of niet toerekenen van rente aan de taakvelden en dus programma's en het overzicht Overhead² is daarna uitgebreid gediscussieerd.

In de nota van toelichting van het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) gedateerd 5 maart 2016 is het volgende opgenomen: "Rente die direct verband houdt met een taakveld betreft de (omslag)rente die moet worden toegerekend aan investeringen binnen dat taakveld. Bijvoorbeeld rente over investeringen in onderwijshuisvesting of over investeringen in sportaccommodaties betreft directe kosten op de betreffende taakvelden. Dit impliceert dat de rente- en afschrijvingslasten van investeringen op het terrein van de overhead ook onder de overhead vallen. Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend".

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er derhalve toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag³. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.

Ter verduidelijking wordt in het schema op de volgende pagina uiteengezet hoe de rentetoerekening in de praktijk kan worden vormgegeven.

Indien de rentebaten hoger zijn dan de rentelasten en ervoor wordt gekozen om geen rente over het eigen vermogen te berekenen, ontstaat er een 'negatieve' aan de taakvelden toe te rekenen rente (een 'negatieve' renteomslag). Dan is er feitelijk geen sprake van een rentelast die aan taakvelden moet worden toegerekend, maar een rentebaait die ontstaat omdat op uitstaande geldleningen en het schatkistbankieren meer rente wordt ontvangen dan aan rente op aangetrokken lange en korte financiering wordt betaald. Deze 'negatieve' aan de taakvelden toe te rekenen rente (een 'negatieve' renteomslag) is een resultaat van treasurybeleid en beheer en wordt dan ook niet daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend, maar blijft op het taakveld treasury als baait staan.

---

² In het vervolg van deze notitie wordt in verband met de leesbaarheid alleen de term taakvelden gebruikt. Doordat rente niet op 1 post in het overzicht overhead mag worden opgenomen in de exploitatiebegroting en ook niet op het ene taakveld Treasury, maar verdeeld moet worden over de taakvelden, betekent dit dat de rente feitelijk ook wordt toegerekend (verdeeld) over de programma's en het overzicht Overhead. Deze zijn immers opgebouwd uit de taakvelden.

³ Nota van toelichting Wijzigingsbesluit BBV d.d. 5 maart 2016, pagina 18.

Renteschema:

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € _____
	Saldo rentelasten en rentebaten		€
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- €	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- €	
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € _____	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€
d1	Rente over eigen vermogen	+/+ €	
d2	Rente over voorzieningen	+/+ € _____	
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- € _____
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in:

- de rentelasten;
- het renteresultaat;
- de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten;
- de financieringsbehoefte.

Door bovenstaand schema in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan de eerste drie punten van dit inzicht.

Aanbeveling:

De commissie BBV adviseert het voorgaand renteschema in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Ad a en b

In het nieuwe BBV worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Dit betekent dat ook alle rentebaten voortkomend uit het verstrekken van leningen aan woningcorporaties, sportinstellingen, ambtenaren, etc. op het taakveld Treasury moeten worden begroot en verantwoord. In de berekening van de renteomslag worden deze rentebaten dan ook volledig gesaldeerd met de rentelasten. Hierop zijn enkele uitzonderingen van toepassing, die zijn in het vervolg van deze notitie vermeld.

De ontvangen baten in verband met dividend, winstuitkeringen en koers- en waardeverschillen inzake financiële vaste activa worden wel als baat op het taakveld Treasury

begroot en verantwoord, maar worden in de berekening van de renteomslag niet in mindering gebracht op de rentelasten.

Ad c1

De rentelasten voortkomend uit de facilitaire grondexploitaties (zowel publiekrechtelijk als op basis van een overeenkomst) moeten aan het betreffende taakveld worden toegerekend (via het taakveld treasury) en worden vanwege de voorgeschreven renteberekening niet meegenomen in de omslagrente over het geheel van de activa. Aan de taakvelden inzake grondexploitaties wordt met ingang van 2025 de rente toegerekend op basis van de renteomslag die volgt uit deze notitie. In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties wordt per jaar rente berekend over het saldo van de exploitatie. Het rentepercentage dat voor de berekening van deze rente moeten worden gebruikt, betreft de gemiddelde rentelast over het rentedragende vreemde vermogen. Bij kostenverhaal op basis van een overeenkomst kunnen uiteraard ook afspraken worden gemaakt over het verrekenen van rente. De hoogte van het rentepercentage is dan onderdeel van de afspraken in de overeenkomst en kan afwijken van de omslagrente volgend uit deze notitie.

Ad c2 en c3

Van projectfinanciering is sprake wanneer een lening extern is aangetrokken specifiek ten behoeve van de financiering van een specifiek project, een specifieke activiteit. De rentelasten voortkomend uit deze financiering moeten daarom aan die activiteit op het betreffende taakveld worden toegerekend (via het taakveld treasury) en worden niet meegenomen in de omslagrente over het geheel van de activa.

Ook wanneer een specifieke lening extern is aangetrokken om deze lening vervolgens voor hetzelfde bedrag door te verstrekken aan een derde partij, wordt dit aangemerkt als projectfinanciering. Zolang het directe verband tussen de aangetrokken lening en de verstrekte lening in stand blijft, is sprake van projectfinanciering. De betreffende rentelasten en rentebaten worden in dit geval vanuit het taakveld Treasury toegerekend naar het taakveld waar de verstrekte lening betrekking op heeft (bijvoorbeeld woningbouw, sport etc.) en maken daardoor geen onderdeel uit van de renteomslag.

Verstreekte leningen waar geen specifieke externe financiering tegenover staat, zijn dus feitelijk integraal gefinancierd via de totaalfinanciering van de gemeente. Voor de rentebaten van deze verstrekte leningen geldt dezelfde systematiek als voor de rentelasten die aan de verstrekte leningen worden toegerekend: de rentebaten komen ten gunste van het systeem van totaalfinanciering en maken onderdeel uit van de treasuryfunctie. Deze rentebaten worden in dit geval dus begroot op het taakveld Treasury en niet op een ander taakveld.

Stellige uitspraak:

Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het taakveld Treasury. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is sprake van projectfinanciering.

Ad d1

Het BBV staat toe dat er een rentevergoeding over het eigen vermogen (reserves) mag worden toegerekend – als ware het een rentelast – aan de taakvelden. Hierdoor wordt een “vergoeding” berekend over het eigen vermogen (= een eigen financieringsmiddel) van de gemeente. De gemeente heeft de keuze om deze rente als baten op te nemen in de begroting – ook wel aangeduid als *bespaarde rente*. Of de gemeente kan ervoor kiezen deze rentevergoeding toe te voegen aan de reserves/het eigen vermogen.

Wanneer een bedrag gelijk aan deze vergoeding daadwerkelijk wordt toegevoegd aan het eigen vermogen kan dit ook worden beschouwd als een “inflatievergoeding” om “de waarde” van het eigen vermogen (koopkracht) in stand gehouden.

Deze systematiek creëert een fictieve rentelast en leidt naar het oordeel van de commissie BBV tot het (onnodig) opblazen van de programmalasten en gaat daarmee ten koste van de eenvoud en transparantie en doet daarom de aanbeveling om geen rente over het eigen vermogen te berekenen.

Als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, dan moet deze vergoeding op een realistisch niveau liggen. Daarom mag deze vergoeding maximaal het rentepercentage zijn dat door de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen wordt vergoed. Aangezien het hierbij veelal om een samenstel van meerdere langlopende en kortlopende leningen gaat, zal hiertoe het gewogen percentage moeten worden berekend.

Ad d2

In het BBV is expliciet opgenomen dat bespaarde rente kan worden berekend over het eigen vermogen én de voorzieningen (artikel 2 lid 4 BBV). De renteberekening over voorzieningen gaat op dezelfde wijze als de renteberekening over het eigen vermogen. Er is echter wel een verschil hoe met de bespaarde rente wordt omgegaan. Bij het eigen vermogen bestaat de keuze om de bespaarde rente toe te voegen aan de reserves of (gedeeltelijk) ten gunste van de exploitatie te brengen. Bij voorzieningen is het op basis van artikel 45 BBV niet toegestaan om rente toe te voegen. Uitzondering vormen de voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Aan deze voorzieningen zal jaarlijks een toevoeging aan de voorziening moeten plaatsvinden voor het percentage (disconteringsvoet) waartegen de voorziening contant is gemaakt.

Bij de jaarrekening wordt bij veel voorzieningen (bijvoorbeeld in verband met verwachte verliezen en risico's voor de grondexploitaties) de noodzakelijke hoogte van de voorziening jaarlijks geactualiseerd. In de jaarrekening wordt de hoogte van de voorziening dan aangepast. In die situatie is de (rente)toevoeging feitelijk opgenomen (verdisconteerd) in de totale aanpassing van de voorziening op het betreffende taakveld en komt de rentelast (zijnde de discontovoet van thans 2%) niet tot uiting op het taakveld Treasury.

Aanbeveling:

Alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden, adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.

Stellige uitspraak:

Als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen⁴ kan worden berekend.

Ad e

De rente die aan de taakvelden wordt doorbelast, wordt toegerekend op basis van een bij de begroting (voor)gecalculeerd omslagrentepercentage. De basis hiervoor is de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die bij de taakvelden horen + voorraad gronden (vlottende activa). Het bij de begroting gecalculerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van een half procent worden afgerond. Uitzonderingsrentes zijn - behoudens bij grondexploitaties en projectfinanciering - niet meer toegestaan.

De werkelijke rentelasten en boekwaarden kunnen verschillen van de begrote rentelasten en

---

⁴ Voor de voorzieningen die tegen contante waarde zijn getroffen, zal wel jaarlijks toevoeging moeten plaatsvinden ter grootte van de betreffende discontovoet.

boekwaarden die als basis hebben gediend voor het gecalculerde omslagrentepercentage. Hierdoor kunnen de werkelijke rentelasten die aan de taakvelden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die aan de taakvelden zijn doorbelast. De gemeente kan ervoor kiezen om de doorbelasting aan de taakvelden aan het eind van het jaar te corrigeren (nacalculeren) om de opgetreden afwijking ongedaan te maken. Ten behoeve van de getrouwe weergave van de rentelasten op de taakvelden wordt de correctie⁵ verplicht gesteld indien de bovenvermelde afwijking groter is dan 25% van de werkelijk aan taakvelden door te belasten rentelasten.

Omdat ook de begrotingsrechtmatigheid in dit kader een rol speelt, is het raadzaam om in de tussentijdse rapportages de ontwikkeling van de boekwaarden en de rentelasten en –baten en het effect hiervan op het renteomslagpercentage en het renteresultaat te monitoren. Voorts is het van belang deze informatie te gebruiken bij de begroting en de daarop gebaseerde tarieven van volgende jaren.

Stellige uitspraak:

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (in Euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa + voorraad gronden die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa en voorraad gronden. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting gecalculerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten (in Euro's) die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten (in Euro's) die op basis van de voorgecalculerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

De rentekosten van de activa die partieel (met projectfinanciering) zijn gefinancierd worden bij onderdeel c in vorenstaand schema aan het betreffende taakveld toegerekend.

De vaste activa bestaan uit de materiële, immateriële en financiële vaste activa. De omslagrente wordt berekend over al deze vaste activa, voor zover deze integraal zijn gefinancierd én met uitzondering van de aan derden verstrekte leningen. De verstrekte leningen hebben hiermee geen verlagend effect op de rente die wordt omslagen. Zowel de rentelasten als de –baten inzake deze verstrekte leningen zijn immers al meegenomen bij de bepaling van de rente die moet worden omgeslagen.

Vaste activa die op basis van annuïteiten worden afgeschreven en doorbelast aan taakvelden bevatten een rentecomponent die in het verleden is bepaald. Indien deze rentecomponent meer dan 25% afwijkt van het (voor)gecalculerde omslagrentepercentage, dan zullen deze annuïteiten moeten worden herzien.

Aan de beleggingen die onder de financiële vaste activa zijn opgenomen, wordt wel rente toegerekend. De dividendopbrengsten, winstuitkeringen en koers- en waardeverschillen inzake financiële vaste komen wel ten gunste van het taakveld Treasury maar hebben geen invloed op de bepaling van de renteomslag. De rentelasten (via de renteomslag over de boekwaarde van de beleggingen) die samenhangen met de financiering van de belegging komen ten laste van het taakveld Treasury.

In de bijlagen is een drietal voorbeelden opgenomen van de wijze waarop de rentetoerekening in de praktijk kan worden vormgegeven.

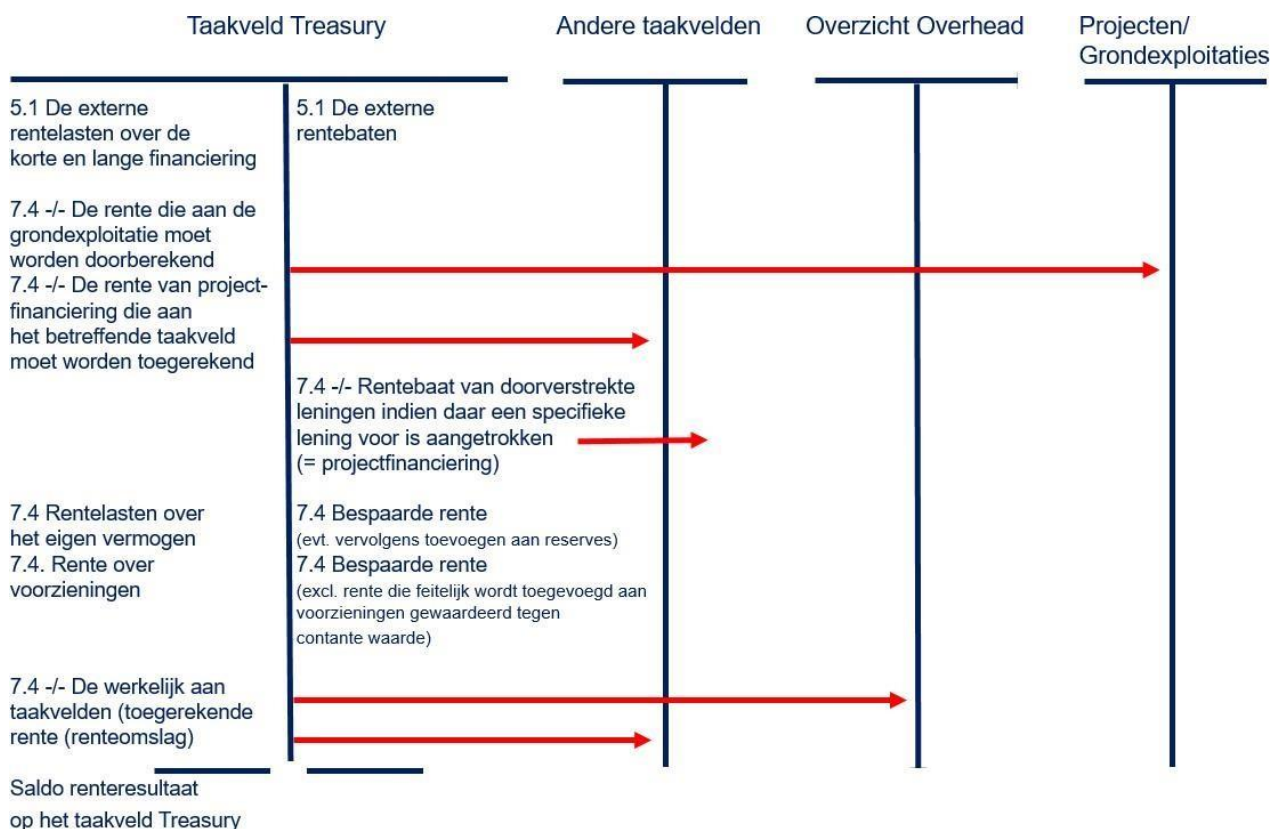
---

⁵ Correctie op alle betreffende taakvelden, dus ook de taakvelden die uitsluitend via leges worden verrekend. Dit heeft echter geen effect op de tariefstelling van dat jaar, aangezien deze voorcalculatorisch worden bepaald.

Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld Treasury. In feite fungeert het taakveld Treasury als een kostenplaats. De externe rentelasten over de korte en lange financiering en eventueel de rente over het eigen vermogen en voorzieningen worden op het taakveld Treasury als last verantwoord. De externe rentebaten worden op het taakveld Treasury als baat verantwoord. Vervolgens wordt de rente die aan de facilitaire grondexploitatie moet worden doorberekend (1), de rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld (programma of overzicht Overhead) moet worden toegerekend (2) en de werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag) (3) als negatieve last op het taakveld Treasury verantwoord. Door deze wijze van verantwoorden resteert met betrekking tot de rente op het taakveld Treasury het renteresultaat (afronding van de renteomslag).

Onderstaand is een schema opgenomen met de wijze waarop de verantwoording van rente op het taakveld Treasury plaatsvindt.

De door-/toerekening van rente aan de facilitaire grondexploitatie (1), projectfinanciering aan het betreffende taakveld (2) en de toerekening van rente aan de taakvelden via de rente-omslag (3) gebeurt met de nieuwe categorie 7.4. Ook de rentelasten over het eigen vermogen (en eventueel de voorzieningen) worden in de administratie verantwoord op categorie 7.4. Hetzelfde geldt voor de rentebaten over het eigen vermogen, deze moeten (altijd) op 7.4 worden verantwoord (ook als deze uiteindelijk aan de reserves worden toegevoegd). Ook een eventuele bijschrijving van de rente aan voorzieningen die op contante waarde zijn gewaardeerd, dient via 7.4 plaats te vinden. Toevoeging van de rente over het eigen vermogen aan de reserves dient via het taakveld 010. Mutaties reserves, categorie 7.1 (Mutatie reserves) te verlopen.

Stellige uitspraak:

Het toerekenen van rente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld

Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. Dit geldt ook voor de rentelasten en –baten van projectfinanciering.

3. Rente in tariefberekeningen

De uitspraken van de Commissie BBV in deze notitie strekken alleen tot de verslaggevingstechnische verwerking van de rente op de taakvelden. Dat wil zeggen: de regels voor de renteomslag zijn bepalend voor de rente die feitelijk wordt toegerekend aan de taakvelden.

De Commissie BBV doet echter geen uitspraken over de wijze waarop gemeenten hun tarieven moeten berekenen. Fiscaal juridisch gezien is het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening. Wat een individuele gemeente redelijk vindt, dient vervolgens wel volgens artikel 10 lid c BBV gemotiveerd te worden toegelicht in de paragraaf lokale heffingen, waarin de beleidsuitgangspunten moeten worden toegelicht

Bijlage Voorbeeld 1

Schema hoe de rentetoerekening in de praktijk kan worden vormgegeven

(Gemeente kiest voor rente over eigen vermogen en voorzieningen).

Begroting Jaar T en Realisatie Jaar T Bedragen (* € 1.000)

Bezit	Balans 1/1			Vermogen	
	Begroting Jaar T	Realisatie Jaar T		Begroting Jaar T	Realisatie Jaar T
Activa integraal gefinancierd	150.000	152.000	Eigen vermogen	80.000	75.000
Activa project gefinancierd (voorbeeld riolering)	20.000	18.000	Voorzieningen waarvan op basis van contante waarde 10.000	20.000	15.000
Onderhanden werk (grondexploitaties)	50.000	60.000	Schulden bij banken	120.000	140.000
Totaal	220.000	230.000	Totaal	220.000	230.000

Post	Begroting Jaar T	Post	Realisatie Jaar T
Externe rentelasten totaal	4.200	Externe rentelasten totaal	4.760
Externe rente % totaal	3,5%	Externe rente % totaal	3,4%
Externe rentelasten projectfinanciering	1.000	Externe rentelasten projectfinanciering	900
Externe rente excl. projectfinanciering (4.200 – 1.000) / (120.000 – 20.000)	3,2%	Externe rente excl. projectfinanciering (4.760 – 900) / (140.000 – 18.000)	3,16%
Rente eigen vermogen (3,5% * eigen vermogen)	2.800	Rente eigen vermogen (3,4% * eigen vermogen)	2.550
Rente voorzieningen (3,5% * totaal voorzieningen)	700	Rente voorzieningen (3,4% * totaal voorzieningen)	510
Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,5%	Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,4%
Rente faciliterende grondexploitaties	100	Rente faciliterende grondexploitaties	90
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2	Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2
Rente voorzieningen contante waarde	200	Rente voorzieningen contante waarde	200
Bespaarde rente (2.800 + 700 – 200)	3.300	Bespaarde rente (2.550 + 510 – 200)	2.860

Schema rentetoerekening Begroting Jaar T

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 4.200
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € <u>0</u>
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 4.200
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- € 100	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 1.000	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € <u>0</u> -/- € 1.100	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 3.100
d1	Rente over eigen vermogen	+/+ € 2.800	
d2	Rente over voorzieningen	+/+ € <u>700</u>	
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 6.600
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € <u>7.000 *</u>	
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 400

* De begrote boekwaarde van de activa die integraal worden gefinancierd per 1 januari bedragen € 200 miljoen. Het rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt 3,3% (6.600/200.000). De gemeente rondt dit – binnen een marge van 0,5% - af naar 3,5% en hanteert dit percentage ten behoeve van de renteomslag.

Schema rentetoerekening Realisatie Jaar T

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 4.760
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € <u>0</u>
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 4.760
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- € 90	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 900	
c3	De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € <u>0</u> -/- € 990	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 3.770
d1	Rente over eigen vermogen	+/+	€ 2.550
d2	Rente over voorzieningen	+/+	€ <u>510</u>
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 6.830
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ <u>7.420 *</u>
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 590

* De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedragen € 212 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente bedraagt 3,5% over € 212 miljoen = € 7.420.

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 6.830 en de toegerekende rentelasten € 7.420 bedraagt € 590. Deze afwijking bedraagt 8,6% van de werkelijke rentelasten. De gemeente mag overgaan tot correctie op basis van deze nacalculatie, maar is hiertoe niet verplicht omdat de afwijking kleiner is dan 25%.

Bijlage Voorbeeld 2

Schema hoe de rentetoerekening in de praktijk kan worden vormgegeven

(Gemeente kiest voor rente over eigen vermogen en voorzieningen).

Begroting Jaar TT en Realisatie Jaar TT Bedragen (* € 1.000)

Bezit	Balans 1/1			Vermogen	
	Begroting Jaar TT	Realisatie Jaar TT		Begroting Jaar TT	Realisatie Jaar TT
Activa integraal gefinancierd	150.000	172.000	Eigen vermogen	80.000	75.000
Activa project gefinancierd (voorbeeld riolering)	20.000	18.000	Voorzieningen waarvan op basis van contante waarde 10.000	20.000	15.000
Onderhanden werk (grondexploitaties)	50.000	30.000	Schulden bij banken	120.000	130.000
Totaal	220.000	220.000	Totaal	220.000	220.000

Post	Begroting Jaar TT	Post	Realisatie Jaar TT
Externe rentelasten totaal	4.200	Externe rentelasten totaal	3.900
Externe rente % totaal	3,5%	Externe rente % totaal	3,0%
Externe rentelasten projectfinanciering	1.000	Externe rentelasten projectfinanciering	900
Externe rente excl. projectfinanciering (4.200 – 1.000) / (120.000 – 20.000)	3,2%	Externe rente excl. projectfinanciering (4.900 – 900) / (130.000 – 18.000)	2,68%
Rente eigen vermogen (3,5% * eigen vermogen)	2.800	Rente eigen vermogen (3,0% * eigen vermogen)	2.250
Rente voorzieningen (3,5% * totaal voorzieningen)	700	Rente voorzieningen (3,0% * totaal voorzieningen)	450
Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,5%	Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,0%
Rente faciliterende grondexploitaties	100	Rente faciliterende grondexploitaties	110
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2	Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2
Rente voorzieningen contante waarde	200	Rente voorzieningen contante waarde	200
Bespaarde rente (2.800 + 700 – 200)	3.300	Bespaarde rente (2.550 + 450 – 200)	2.500

Schema rentetoerekening Realisatie Jaar TT

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 3.900
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € <u>0</u>
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 3.900
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- € 110	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 900	
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € <u>0</u> -/- € 1.010	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 2.890
d1	Rente over eigen vermogen	+/+	€ 2.250
d2	Rente over voorzieningen	+/+	€ <u>450</u>
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 5.590
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ <u>7.070 *</u>
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 1.480

* De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedragen € 202 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente bedraagt 3,5% over € 202 miljoen = € 7.070

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 5.590 en de toegerekende rentelasten € 7.070 bedraagt € 1.480. Deze afwijking bedraagt ruim 26% van de werkelijke rentelasten. De gemeente is verplicht tot correctie van de toegerekende rentelasten op taakvelden op basis van deze nacalculatie.

Bijlage Voorbeeld 3

Schema hoe de rentetoerekening in de praktijk kan worden vormgegeven

(Gemeente kiest overeenkomstig de aanbeveling geen rente over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen)

Begroting Jaar T en Realisatie Jaar T Bedragen (* € 1.000)

Bezit	Balans 1/1			Vermogen	
	Begroting Jaar T	Realisatie Jaar T		Begroting Jaar T	Realisatie Jaar T
Activa integraal gefinancierd	150.000	152.000	Eigen vermogen	80.000	75.000
Activa project gefinancierd (voorbeeld riolering)	20.000	18.000	Voorzieningen waarvan op basis van contante waarde 10.000	20.000	15.000
Onderhanden werk (grondexploitaties)	50.000	60.000	Schulden bij banken	120.000	140.000
Totaal	220.000	230.000	Totaal	220.000	230.000

Post	Begroting Jaar T	Post	Realisatie Jaar T
Externe rentelasten totaal	4.200	Externe rentelasten totaal	4.760
Externe rente % totaal	3,5%	Externe rente % totaal	3,4%
Externe rentelasten projectfinanciering	1.000	Externe rentelasten projectfinanciering	900
Externe rente excl. projectfinanciering (4.200 – 1.000) / (120.000 – 20.000)	3,2%	Externe rente excl. projectfinanciering (4.760 – 900) / (140.000 – 18.000)	3,16%
Rente eigen vermogen	0	Rente eigen vermogen	0
Rente voorzieningen	0	Rente voorzieningen	0
Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,5%	Rentepercentage faciliterende grondexploitaties	3,4%
Rente faciliterende grondexploitaties	100	Rente faciliterende grondexploitaties	70
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2	Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	2
Rente voorzieningen contante waarde	200	Rente voorzieningen contante waarde	200
Bespaarde rente	0	Bespaarde rente	0

Schema rentetoerekening Begroting Jaar T

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 4.200
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € <u>0</u>
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 4.200
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- € 100	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 1.000	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € <u>0</u> -/- € 1.100	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 3.100
d1	Rente over eigen vermogen	+/+ € 0	
d2	Rente over voorzieningen	+/+ € <u>200</u>	
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 3.300
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- € <u>4.000 *</u>
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 700

* De begrote boekwaarde van de activa die integraal worden gefinancierd per 1 januari bedragen € 200 miljoen. Het rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt 1,65%. De gemeente mag dit percentage (binnen een marge van 0,5%) afronden op 2%.

Schema rentetoerekening Realisatie Jaar T

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 4.760
b	De externe rentebaten (idem)		-/- € <u>0</u>
	Saldo rentelasten en rentebaten		€ 4.760
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- € 70	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 900	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ € <u>0</u> -/- € 970	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 3.990
d1	Rente over eigen vermogen	+/+ € 0	
d2	Rente over voorzieningen	+/+ € <u>200</u>	
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 3.990
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- € <u>4.240 *</u>
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ 250

* De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedragen € 212 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente bedraagt 2% over € 212 miljoen = € 4.240.

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 3.990 en de toegerekende rentelasten € 2.240 bedraagt € 250. Deze afwijking bedraagt 6,3% van de werkelijke rentelasten. De gemeente mag overgaan tot correctie op basis van deze nacalculatie, maar is hiertoe niet verplicht omdat de afwijking kleiner is dan 25%.